

כיצד ניצלים מקנאה?

ולא יכלו דברו לשלום - האחים הקדושים היו במדרגה גבוהה מאוד. לכל אחד מהם היתה תכונה מיוחדת שלא היתה אצל אחרים, וכך הקימו את עם ישראל. השאלה איך הגיעו לקנאה ושנאה ומכירת יוסף לישמעאלים?

בודאי במדרגת השבטים הקדושים, הקנאה לא היתה קנאה פשוטה על ענייני העולם הזה וחמודות תבל, אלא על מדרגות רוחניות גבוהות, כי היה במחשבתם שיוסף הצדיק לוקח מהם שלא בצדק מעלות רוחניות שיכלו לזכות בהם. כמובא בספורנו שענין כתונת פסים היה אות שהוא יהיה המנהיג. והם הבינו שהוא יקח מהם ממדרגתם הרוחנית. בכל זאת, שורש הדבר נבע מקנאה שעל ידה הגיעו למכשלה הזאת.

מסופר על האדמו"ר מגור בעל הפני מנחם, שפעם נכנס אצלו יהודי מר נפש ובפיו טענה: "למה מן השמים לוקחים ממני כל כך הרבה דברים?".

בתשובה, סח לו הרבי: "בשנות ילדותי, הזדמנתי לבנק, וראיתי שבא אדם ונותן לפקיד את כל הכסף שהיה בכיסו. התמלאתי רחמים עליו, מדוע 'לקחו' ממנו את כל כספו, ולא השאירו לו מאומה. אחריו ניגש הבא בתור, ולו לשם שינוי הגיש הפקיד חבילה גדולה של שטרות. שמחתי בשבילו שקיבל הרבה כסף...

"כשגדלתי, הבנתי שעולם הפוך ראיתי, זה שנתן כסף לבנק, הוא עשיר גדול ומשקיע כספו ומקבל רווחים שיכפילו וישלשו את כספו, ואילו הבא אחריו בתור שכביכול קיבל כסף, היה מסכן שנזקק לקחת הלוואה גדולה שספק אם יצליח להחזיר אותה".

סיים הרבי ואמר לאותו אדם: "לפעמים מה שנראה לאדם שהוא מקבל, מי יודע אם הוא לא מפסיד בגלל זה הרבה. ומה שנראה כאילו לוקחים ממנו, דוקא בזה טמון רווח גדול..."

על ידי הסתכלות זו יכול אדם להינצל מכל כעס וקנאה, ובמעט שיש לו יכול לזכות אחר כך לשפע גדול. וה' לא ימנע טוב להולכים בתמים.

שיא תורני

♦ העיר הנקיה בעולם ♦

עיר הקודש ירושלים בזמן שבית המקדש היה קיים. חז"ל חששו כי מצבורי אשפה ימשכו אליהם שרצים טמאים חיים ומתים העלולים לטמא את באי בית המקדש ואוכלי הקודשים. לכן נאסרה השלכת פסולת ברחובות העיר. במקביל אסרו חז"ל נטיעת גינות ופרדסים ברחובות ירושלים, זאת כדי שהסירחון הנודף מזיבול הגינות והפרדסים - לא יפריעו לעולי הרגלים (בבא קמא פ"ב ע"ב).

עצה טובה

כדי לעורר את המודעות שלנו לסדר העדיפויות בחיים, מצאו זמן של שקט והתבוננות, ושאלו את עצמכם את השאלות הבאות: א. מהו סדר העדיפויות בחיים שלי? ב. האם הלו"ז היומי שלי משקף את סדר העדיפויות שלי? אם לא, איזה שינוי אוכל להכניס כדי לשפר אותן? ג. אלו "בזבזי זמן" קיימים במהלך היום שלי, ומה אוכל לעשות כדי לצמצם אותם? ... (הרב גלעד שמואלי הי"ו)..

מגיד דבריו / פנינה מתורתו של הגאון רבי בוגיד סעדון זצ"ל

"טוב שם משמן טוב ויום המוות מיום היוולדו" - אימתי יזכה אדם להיות צדיק ויהיה שמו נודף כשמן הטוב, כשיהיה יום המוות לנגדו מיום היוולדו, בעודו בימי הילדות. ("מגיד חדשות" ח"י עמ' שד"מ).

בעוד שלשת ימים ישא פרעה את ראשך והשיבך על כנך וגו' בעוד שלשת ימים ישא פרעה את ראשך ותלה אותך וגו' (מ. יג, יט) - "ראשך" שכתוב בשר המשקים טעמו מלעיל ואילו "ראשך" שכתוב בשר האופים טעמו מלרע. רמז בזה ששר האופים העלהו למעלה והשיבו על כנו ואילו שר האופים הורידו למטה לקבר. (הרה"ג ר' רחביה חדוק שליט"א).

נקודת חן • עובדיה חן

הניצוץ שאינו כבה

לחנכה יש כח גדול להדליק את נשמת היהודי! לפיכך, רואים שרב רבו של העם, אפלו הרחוקים ביותר, מחבבים את מצות הדלקת נר חנכה. רבים מעידים שהמאור שבנרות הללו האיר את נשמתם והשיבם למוטב.

מהיכן נובע אותו כח?

חכמי הקבלה מלמדים אותנו סוד גדול: "השמן" אותיות "נשמה". היונים לא בקשו להרג ולהשמיד את העם היהודי - רצונם היה לעקר את התרבות היהודית משרשה, לטמא את הנשמה האלהית ולכבות את הניצוץ המיוחד של עם ישראל.

אכן, הם נחלו לא מעט הצלחות. השמנים נטמאו, ויהודים רבים הפכו למתיונים. אך בזכות מאבקם העז ונחישותם הרבה של החשמונאים, נמצא פך שמן טהור - הניצוץ היהודי שמעולם לא כבה ולא יכבה.

גם במצבים בהם נטמאו כל השמנים, והאדם מרגיש רחוק גדול מרוחניות - תמיד אבל תמיד נתן למצא בתוך תוכו פך שמן טהור - היא הנשמה הטהורה שתמיד נותרת בטהרתה. את אותו ניצוץ מצליחים לעורר דוקא גרות החנכה שהם לזכר פך השמן הטהור.

יהודי נשאר יהודי. בכל יהודי חבוי ניצוץ קדוש בנשמתו, גם אם הוא עצמו מתכחש לו, ולעולם לא מאחר להבעיר את הניצוץ לשלהבת מאירה שתהא עולה מאליה. וכבר אמר חכם אחד: "היהודי כמוהו כבשמים, מספיק געור קל כדי שיפיק את ריחו הטוב".

ולכל יהודי יש ניצוץ בגון אחר שמבעיר את נשמתו - לכל אחד יש משהו אחר שמעורר בקרבו את הנקדה היהודית. יש ש'גדלקים' מהשתתפות בסעדת שבת, יש מסליחות, יש מהנחת תפלין, יש מחנכה, ויש מתפלת געילה.

לעולם לא תדע מה באמת יכול להשפיע על היהודי שמולק - לפעמים אתה זורק לו משפט פשוט, ודוקא הוא זה שיוצר שלהבת קדש בנשמתו.

בנו של יהודי חלוני החליט לחזור בתשובה וללכת ללמד בישיבה. האב כעס מאד והגיע לישיבה כדי לתקף את ראש הישיבה על "שטיפת המוח" שעושים לבן שלו...

תוך כדי השיחה הטעונית, שגלשה כמובן גם לענייני אמונה ויהדות, הכריז לפתע האב: "כל הדברים הללו לא מעניינים אותי בכלל. אני אתאיסט".

ראש הישיבה לא התרגש: "תראה, זכותך המלאה להיות אתאיסט. אבל ברשותך, הייתי רוצה לעשות אתך משחק קטן".

לאחר הסוס-מה גענה האיש לאתגר. "המשחק הולך כך", הפך ראש הישיבה למדריך, "אני אומר לך משפט ואתה חוזר עליו".

"זה הכל?"

"זה הכל!"

"כעת אמר: 'יהי רצון שאבי המנוח ישרף בגיהנום לעולמי עד'".

היהודי החויר וסרב להוציא מפיו משפט נורא שכזה. "למה אינך חוזר על דברי?", התמם ראש הישיבה, "הרי אתה אתאיסט! אין גיהנום, אין אבא, אין כלום! מה הבעיה שלך לומר משפט זה?...".

נבוך כלו, קם האיש ועזב את החדר כשראש הישיבה קורא אחריו: "אתה אתאיסט אתה?...".

במצות נר חנכה נפסק להלכה: "פתילות ושמנים שאמרו חכמים אין מדליקין בהן בשבת, מדליקין בהן בחנכה בין בחל בין בשבת" (שבת כ"א ע"ב). הרב שם משמואל (חנכה תרע"א, עמוד קפ"ד טור א') מבאר הלכה זו בדרך דרש: הפתילות והשמנים הם כנגד נשמות עם ישראל, כמאמר הכתוב: "נר ה' נשמת אדם" (משלי כ, כז). נשמות עם ישראל שהשבת הקדושה לא הצליחה להדליק ולהבעיר בהם את אש ההתלהבות לבורא עולם, אזי נר חנכה הוא שיצליח להבעיר בהם את הרצון להדבק בקדוש ברוך הוא.

6. **הימנע מבטלה** - קח לעצמך איזה פרויקט שמושך אותך, כמו חסד, כתיבת חידושי תורה, או שתקבל על עצמך להיבחן על איזו מסכת גמרא, או אפילו כל דבר אחר שמעניין אותך, אפילו סתם דבר של חולין, העיקר שתהיה עסוק ותתרחק מהבטלה.

7. **לימוד ההלכה** - למד היטב דיני העבירה שהיצר מפתה אותך להיכשל בה. לימוד ההלכה בעיון יעשה קנין בנפש. (אגרת המוסר לר"י סלנטר זצ"ל).

8. **הפוך בה** - כל מה שהיצר אומר לך, עשה בדיוק את ההיפך!

9. **קנס** - קבל על עצמך קנס כל-שהוא אם לא תתגבר על היצר.

10. **סיפוק** - הגדל את ההנאה והסיפוק מהתגברות. לדוגמא: התאפקת לא להתפרץ, עצור והחמא לעצמך: 'איזה גיבור אני, הצלחתי לעשות מעשה גבורה עצום, אני מסוגל להצליח, אני אהוב לפני ה'". אחרי דיבורים כאלו, תצא עם טעם מתוק מאוד מההתגברות ותקבל חשק להתגבר שוב, שכן הגברת את תחושת הסיפוק על פני תחושת הצער שנוצרה מההתגברות לא להתפרץ. (בעצתך תנחני, סוף הספר).

1. **דע את האויב** - הזכר לעצמך שהיצר אינו חפץ בטובתך כלל וכלל, ושהוא שונאך משכבר הימים. ומי הולך לשמוע ולקבל עצות מהשונא הכי גדול שלו...

2. **יישות חיצונית** - דמיין כאילו בא איזה אדם רע ומפתה אותך לעבור את אותה עבירה. כאשר זה בא מכיוון חיצוני של אדם אחר, קיימת נטייה טבעית להתנגד.

3. **לעולם ידגיז אדם...** - נהל עם יצרך דו-שיח כאילו מדובר ביישות חיצונית ולא במאויי הגוף שלך עצמך. מומלץ אפילו 'לגעור' בו, בדיוק כמו שהיית גוער בנוכל שמנסה 'לעקוץ' אותך. נסה להדוף אותו ממך בכל מחיר: "אל תפריע לי עכשיו בתפלה! אני עומד לפני מלך מלכי המלכים!", "איך אתה לא מתבייש להכניס במוחי מחשבות רעות כאלה?".

4. **ה'אני' האמיתי** - הזכר לעצמך שבאמת בפנימיותך האמיתית אין לך רצון לחטוא, ורק היצר הוא זה שמפתה אותך.

5. **תפלה** - התפלל לה' שיסייע בידך להתגבר על היצר! עצם התפלה תעזור לך להתגבר לרצון הפנימי והאמיתי שלך.

הוא - היה אומר + ביאור אמדות והנהגות חז"ל על ידי הכרת אישיותם ואורח חייהם

שמעיה ואבטליון - ביטאו אות ה"א כאל"ף

במסכת עדיות (פ"א מ"ג) ישנה משנה שנכתבה בלשון חידה: "הלל אומר מלא הין מים שאובין פוסלין את המקוה, אלא שאדם חייב לומר בלשון רבו". הרמב"ם בפירוש המשנה מביא קבלה מרבותיו כי שמעיה ואבטליון בהיותם גרים ביטאו "אין" במקום "הין", והלל אמר כן כפי ששמע מהם.

מין ראש הישיבה הגאון רבי מאיר מאזוז שליט"א בספרו דרכי העיון (מאמר א' אות כ"ה) מביא על כך שלש תמיהות: וכי מפני שרבותיו לא יכלו לדבר צחות ילך הלל בדרכם? אטו מי שלמד אצל ר' חייא שהיה קורא לחית"ן היה"ן (מגילה כ"ד ע"ב) חייב לומר הַמִּץ במקום חמץ? ועוד, וכי לא שמע מפיהם הלכה אחרת שנמצאת בה האות ה"א רק זו בלבד? ועוד שהעיקר חסר במשנה, והול"ל אין באל"ף, ולהמשיך: "הין היה לו לומר, אלא שאדם חייב לומר בלשון רבו?"

בא הגר"א זצ"ל ומיישב הכל בהקדים עוד דקדוק יפה: למה אמר הלל "מלא" הין, היה לו לומר בקצרה: הין מים שאובין פוסלין את המקוה? (כלשון התורה בפרשת כי תשא: "ושמן זית הין". ולא כתיב "מלא הין"). אלא שרבותיו שמעיה ואבטליון בהיותם גרים לא יכלו לומר בקיצור, שאז השומע ישמע "אין מים שאובין פוסלים את המקוה" וזה שיבוש גמור, ולכן שמעיה ואבטליון אמרו "מלא הין" לשלול הטעות, ולמרות שהלל ידע לבטא אות ה"א יפה, בכל זאת הלך בעקבות רבותיו והוסיף "מלא".

על פי ביאורו של הגר"א שמרן מגדירו כ"חריפות פשטית מרנינת לב", מבאר מרן שליט"א כמין חומר את אזהרת התנא אבטליון במסכת אבות (פ"א מ"א): "חכמים הזהירו בדבריכם שמא תחובו חובת גלות ותגלו למקום מים הרעים, וישתו התלמידים הבאים אחריכם וימותו. ע"כ. המלים "מים הרעים" מלמדות על רמז שטמן אבטליון באזהרתו לתלמידיו, והיינו שתזהרו בדבריכם להוסיף תיבת "מלא" הין, פן תגלו למקום מים הרעים שמטהרים אשה באמבטיא בלי מקוה, וישתו התלמידים וכו', שיחשבו שאמרתם אין באל"ף. ודפח"ח.

שאלות ותשובות שענה לשואליו בקצרה מֵרַן רַה"י הַגָּאֹן רַבִּי מֵאִיר מֵאֲזוּז שְׁלִיט"א

(מתוך ספר "מקור נאמן" ח"ד שעתיד בע"ה לראות אור)

שאלה: אדם שהיה באחד מלילות חנוכה במטוס, והרשו לו להדליק נרות חנוכה רק לחמש דקות, ובירך על הדלקת נר חנוכה כי חשב שאולי לא יבחינו בו וישאר דלוק חצי שעה, ובאמת נשאר דלוק חצי שעה ואח"כ כיבו לו הנרות. האם עשה כהוגן שבירך, והאם יצא ידי חובת המצוה?

תשובה: לכתחילה לא היה צריך לברך, ובדיעבד ברכתו ברוכה, שהרי דלק הנר חצי שעה, ודומה למה שאמרו בקידושין (פא:): ועלה בידו בשר טלה. ע"ש. וכאן עדיפא מינה שנתכוון למצוה. וכ"ש לפמ"ש בחזון עובדיה חנוכה (עמוד סז) בשם הרא"ש ופסקי התוס' ולקט יושר ושלטי הגבורים ושלחן גבוה דבזה"ז נר חנוכה אין צריך שיעור. ושכן המנהג בסאלוניקי. ע"ש, דבדיעבד מיהא שפיר עבד.

שאלה: מי ראוי שידליק את החנוכה בבית הכנסת?

תשובה: רב בית-הכנסת. ואם ירצה לכבד מישוהו - אין הכי נמי.

שאלה: הגרים בבנין עם קומות, האם עדיף שיניחו החנוכה בחלון או ליד הפתח?

תשובה: אם הם תוך 9 מטר מקרקע רשות הרבים - בחלון.

שאלה: כשמדליקים בחנוכה של כסף, האם יש הידור שגם הבזיכים שלתוכם יוצקים את השמן יהיו מכסף, או שמוטב שיהיו מזכוכית?

תשובה: עדיף שהכוסיות תהיינה מזכוכית, שייראה מתוכן השמן וידע אם יש בו כשיעור ושלא נשפך.

שאלה: בדין הדלקה עושה מצוה, האם כיבוי בידים במזיד של הנרות בתוך הזמן שקבעו לנו חז"ל (חצי שעה), תחשב ברכה לבטלה למכבה?

תשובה: אם המדליק לחוד והמכבה לחוד, מה השאלה. ואם הוא שהדליק הוא שכיבה, עשה עבירה שכיבה, אבל ההדלקה היתה כדת.

פסוק בזמני - פסוק מהפרשה הרומז על הזמן בו נקראת הפרשה

בפרשת מקץ באופן חריג, לצד הסימן המרמז על מנין הפסוקים בסוף הפרשה הובא גם מנין התיבות: אלפיים כ"ה. בספר "בני יששכר" (מאמרי חודש כסלו טבת מאמר י"ג) מצא הסבר לכך בשם מחותנו בעל עטרת צבי מזידיטשוב, שפרשת מקץ חלה בחג החנוכה שמתחיל ביום כ"ה לחודש ומדליקים בו שמונה ימים. אם נכפיל 8 במנין נ"ר נקבל 2000.

פרשת מקץ נקראת תמיד בחנוכה, ובה קוראים על חלומו של פרעה שבו הפרות הרזות בלעו את השמנות, וכן השבולים הצנומות בלעו את הבריאות. כך גם החשמונאים שהיו חלשים ניצחו את היוונים הגבורים. (שמעתי בשם מרן הגר"ע יוסף זצ"ל).

אותו האיש של הנוצרים, יום הולדתו נופל תמיד בשבוע פרשת מקץ, שבה נאמר "אותי השיב על כני ואותו (האיש) תלה" (בראשית מ"א י"ג), ותרגם אונקלוס ויתיה צלב. והענין פלא. (מרן ראש הישיבה שליט"א באור תורה שבט תשע"ב). ובשיעור השבועי הרחיב מרן שליט"א: מה זה "אותי השיב על כני"? הם טוענים שה' מאס בעם ישראל ח"ו וכל ההבטחות של התורה עברו לנוצרים, בא הפסוק הזה ומבהיר "אותי השיב על כני" - אותנו החזיר לארץ ישראל, "ואותו תלה" - והוא נתלה ונצלב.

נר ה' נשמת אדם

לע"נ לאה בת שרה ע"ה
לע"נ אפרים בן מימה פנינה ז"ל
לע"נ יוסף יצחק ז"ל בן שושנה תבלח"ט

לע"נ רבי עובדיה בן לולו זצ"ל
לע"נ רחל בת מוֹל ע"ה
לע"נ רבי אליהו בן אסתר זצ"ל

להצלחת פסח יוסף בן מלכה הי"ו

לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: 7654216@gmail.com